

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΛΗΘΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΤΟΜΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΤΡΙΤΟΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ — ΙΟΥΝΙΟΣ

1938

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & ΣΙΑ Α. Ε.
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»
42 — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ — 42
ΑΘΗΝΑΙ

Ε.Υ. Δ. ΠΡΕ. Κ.Τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

ΓΕΤΗΕ

ΦΑΟΥΣΤ

ΜΕΡΟΣ Β'

ΣΕ ΠΕΝΤΕ ΠΡΑΞΕΙΣ

Μετάφραση: ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ι. ΛΑΜΨΑ

ΠΡΑΞΗ ΠΡΩΤΗ

ΤΟΠΕΙΟ ΜΑΓΕΥΤΙΚΟ

Ὁ Φάουστ ἔχει γείρει ἀπάνω σὲ ἀνθρώπαρη γλῶη, εἶναι κατάκοπος, ἀνίσχυος
καὶ προσπαθεῖ νὰ κοιμηθῇ.

Δειλινό.

Χορὸς ἀπὸ Πνεύματα,

μικρὰ χαριτωμένα πλάσματα, ποὺ ὀλοένα πετοῦν ὀλοτρόγυρα.¹

Ἄριήλ

(Τραγούδι, ποὺ τὸ συνοδεύει αἰολικὴ ἄρπα).

Ὅταν ἀνοιξὴ ἐδῶ λάμπη
κι' ἀνθία ρίχνη σὰ βροχὴ
κι' ὅταν πράσινοι πιά οἱ κάμποι
τὴ χαρὰ σκορποῦν στὴ γῆ,
τὰ μικρά, μὰ ἄξια δαιμόνια,
ὅπου ἀνάγκη, πᾶν γοργά,
σ' ἄγιον ἢ κακὸ συμπόνια
νοιώθουν, φτάνει νὰ πονᾶ.

Σεῖς, ποὺ πετάτε γύρω του,² δειχτήτε
δαιμόνια καὶ σ' αὐτὸν εὐγενικά!
Τὸν ἄγριο ἀγῶνα, πούχει στὴν καρδιά,
μερῶστε τον! Τῆς τύψης του βαλθῆτε
νὰ διῶξετε τὶς σαῖτες κι' ἀπ' τὸν τρόμο,
ὀπούνοιωσε, τὸν ἔρμο καθαρίστε!
Σταθμοὶ μετριοῦνται τέσσερις στὸ δρόμο
τῆς νύχτας.³ Μὲ χαρὲς νὰ τοὺς γεμίστε!
Σὲ ἀνθένιο τὸ κεφάλι του ἀκκουμπῆστε
προσκέφαλο! Ἄπ' τῆς Λήθης τὸ ἅγιο ρέμα

1. Δὲς γι' αὐτὰ καὶ τὸν Ἄριήλ στὴν Εἰσαγωγὴ,
σελ. 14.

2. Γύρω ἀπὸ τὸν Φάουστ.

3. Οἱ Ρωμαῖοι διαιροῦσαν τὴ νύχτα (ἀπὸ τὶς 6 τὸ
βράδυ ὡς τὶς 6 τὸ πρωῖ) σὲ 4 τρίωρες φυλακὲς
(vigiliae), ποὺ ἐξελίσσονται στὴν πραγματικότητα
στὶς τέσσερις στροφὲς τοῦ ἀκόλουθου τραγουδιοῦ τοῦ
Χοροῦ.

λοῦστε τον μὲ δροσιά! Γοργὰ τὸ αἷμα
θὰ τρέξῃ στὸ κορμὶ τὸ μαργωμένο
κι' ἡ ἡμέρα θὰ τὸν εὖρη στεριωμένο.
Τὸ πιὸ ὁμορφὸ σας χρέος ξεπληρῶστε
καὶ στὸ ἅγιο φῶς ἐτοῦτον ξαναδόστε!

Ὁ Χορὸς τῶν Πνευμάτων

(ποὺ τραγουδοῦν ἀπὸ ἕνα-ἕνα, ἀπὸ δύο καὶ περισ-
σότεμα, διαδοχικὰ καὶ μαζύ).

Σὰν θροῖζουν τὰ ἀγεράκια
στὸ ὀλοπράσινο βουνό,
καταχνιᾶς σκορπᾶ πεπλάκια
κι' εὐωδιὲς τὸ δειλινό
καὶ σὲ τοῦτον φέρνει εἰρήνη,
νανουρίζει τὸν γλυκά,
τοῦ φωτὸς τὴ θύρα κλείνει
στὴ βαρειὰ του τὴ ματιά.⁴

Νύχτα ἀπλώθη πιά στὴ σφαῖρα,
ἄστρο μὲ ἄστρο σμίγει ἀγνά,
φῶτα, σπίθες λάμπουν πέρα,
τρεμοφέγγουνε κοντά.

4. Τὸ δειλινό κλείνει τὴ θύρα, ποὺ ἀπ' αὐτὴ
φεύγει ἡ ἡμέρα, μὲ τὴν ἴδια ἀντίληψη, μὲ τὴν ὁ-
ποία παρακάτω ξαναπαίει ἡ ἡμέρα ἀπ' τὶς «βρά-
χινες πόδες».

Τρεμοφέγγουν στη λιμνούλα,
λάμπουν στην αστροφεγγιά
κι' ἄρχει ὀλοῦθε ἡ σεληνούλα,
τῆ γαλήνη πού μηνᾶ.

Σβήσαν οἱ ὄρες πιά ¹ καὶ πόνο
καὶ χαρὰ πήραν μαζύ.
Θεὸ νὰ γιάνης! Νάχης μόνο
στην ἡμέρα πίστη ἀγνή!

Κάμποι, λόφοι ζωὴ παίρνουν
στό σκοτάδι τὸ σιγό,
κύματα ἀσημένια φέρνουν
τὰ σπαρτά στό θερισμό.

Θάχης κάθε θέλημα σου,
μόνο ἰδὲς τὸ φῶς ἐκεῖ! ²
Ἐλαφρὰ εἶναι τὰ δεσμά σου,
διῶξ' τὸν ὕπνο στὴ στιγμή!
Τόλμα ἐκεῖ, πού ἀποτραβιούνται
οἱ πολλοί, τί μὲ μυαλό
καὶ μὲ θέληση ἀποκτιούνται
ὄλα ἀπ' τὸν εὐγενικό!

(Τραυματικὸς κρότος προμηνᾶει
τὸ πλησίασμα τοῦ ἡλίου. ³)

Ἄριηλ

Οἱ ὄρες βρίσκονται σὲ φούρια, ⁴
μὲ βουή κι' ἀνεμοζάλη
γιὰ τὰ αὐτιά τοῦ νοῦ προβάλλει
ἡ ἡμέρα πιά ἡ καινούργια.
Πύλες βράχινες βουίζουν,
οἱ τροχοὶ τοῦ Φοίβου τρίζουν.
Τί βοή ἀπ' τὸ φῶς! Γροικιούνται
σαλπισμοί, τύμπανα ἤχοῦν,
τὰ αὐτιά κλειοῦν, τί δὲ δυνιοῦνται
καὶ τὸ ἀνήκουστο νὰ ἀκοῦν. ⁵
Στὰ μπουμπούκια, μὲς στὴ χλόη,
μὲς στὰ βράχια εὐτύς κρυφτῆτε,
τί, ἂν σᾶς εὐρη τὸ ἀχολοῖ,
στὴ στιγμή θὰ κουφαθῆτε!

Φάουστ

Κάθε παλμὸς ζωῆς χτυπάει μὲ νέα
ζωντάνια, τὴν αὐγὴ νὰ χαιρετίση.
Σὺ, Γῆ, κι' αὐτὴ τῆ νύχτα ἔχεις κρατήσει
τὴν ὑπαρξή σου κι' ἔτσι πάλι ἀκμαία,
ξανανοιωμένη, ὀλόγλυκα ἀνασαινεῖς!
Μὲ ζώνεις μὲ χαρὲς πιά, μοῦ ἀνασταίνεις
στὰ στήθη τὴν ἀπόφαση τῆ στέρια
στὴν ὑπαρξὴ τὴν ὕψιστη τὰ χέρια
νὰ ὑψῶνω μὲ πιὸ λαύρα. Νά, ὄλη ἡ πλάση
ἀπ' τὴν αὐγούλα μέσα ἐφανερώθη,

1. Οἱ 12 ὄρες ἐτελείωσαν πιά τὸν κύκλο των· ἐπέ-
ρσαν πιά τὰ μεσάνυχτα.

2. Τὸ φῶς τῆς χαρᾶς, πού ὑπόσχεται νέα ζωὴ.

3. Δὲς καὶ τὴν ἀρχὴ τοῦ Πρόλογου στὸν οὐρανό,
στὸ πρῶτο μέρος.

4. Δὲς Ἰλιάδ. 5,749 κ. ἀκ. :

Αὐτόματοι δὲ πύλαι μύκον οὐρανοῦ, ἔς ἔχον Ὁραὶ,
τῆς ἐπιτέτραπται μέγας οὐρανός Οὐλυμπός τε,
ἡμὲν ἀνακλίνειν πυκινὸν νεφὸς ἠδ' ἐπιθεῖναι.

5. Δὲν ἀκούγεται πιά σὰν ἤχος, μὰ γίνεται αἰ-
σθητὸ σὰν πόνος.

μυριόφωνη ζωὴ ἀντηχάει στὰ δάση!
Στὶς ρεματιές, δὲς, καταχνιὰ ἐξαπλώθη,
μὰ ἡ οὐράνια λάμψη καὶ στὰ βάθη ἀκόμα
φτάνει! Κλαδιὰ καὶ κλώνια, ἀναστημένα,
ἀπ' τὰ εὐοσμία τὰ βάθια, πού κρυμμένα
κοιμόνταν, ξεπετοῦν. Χρῶμα ἀπὸ χρῶμα
καθάρια ξεχωρίζει ἐκεῖ, πού στάζει
φύλλον ἢ ἀνθὸς δροσιᾶς μαργαριτάρι.
Τριγύρω μου μὲ οὐράνια ὀλοῦθε χάρη
ἢ Πλάση σὰν Παράδεισος φαντάζει.

Δὲς πάνω! Στὰ βουνὰ οἱ ψηλὲς μηνοῦνε
κορφάδες τὴν πιὸ ἐπίσημη τὴν ὥρα. ⁶
Τὸ φῶς μποροῦν τὸ αἰώνιο πιά ἀπὸ τώρα,
πολὺ πρὶν ἀπὸ μᾶς νὰ τὸ χαροῦνε.
Νά, φτάνει καὶ στοὺς πράσινους λειμιῶνες,
πού ὀλόλαμπροι καὶ διάφανοι σπαργοῦνε.
Σιγὰ, σιγὰ κυλάει στὶς κάτω ζῶνες. —
Νά το κι' ἐδῶ! — Τὰ μάτια μου, ἄχ, πο-
[νοῦνε,
στρέφω ἀπ' ἄλλοῦ, νὰ τόϊδουν δὲ μπο-
[ροῦνε!

*Ἔτσι εἶναι, ὅταν σὲ ἐλπίδα μας μεγάλη,
τὸν ὕψιστο τὸν πόθο πού ἀγκαλιάζει,
τῆς πιτυχιᾶς ἢ θύρα τῆς προβάλλει
ὀρθάνοιχτη. Γοργὰ μπρὸς μας ξεσπάζει
καμίνι ἀπὸ τὰ βάθη. Παραλουῦμε!
Λαμπάδα τῆς ζωῆς θέλαμε μόνο
νὰ ἀνάψουμε, μὰ πέλαγο ἀπαντοῦμε
φωτιᾶς! Καὶ τί φωτιά; Κανεῖς δὲ λέει.
Ἀγάπη εἶναι γιὰ μῖσος, πού μᾶς καίει
καὶ πότε τῆ χαρὰ, πότε τὸν πόνο
μᾶς δόνει, ἔτσι στό τέλος πού γυρνοῦμε
τὰ μάτια πρὸς τὴ γῆ καὶ νὰ κρυφτοῦμε
στὸν πέπλο τὸν παιδιάτικο ζητοῦμε; ⁷

Ὁ ἥλιος λοιπὸν πίσω μου ἄς φωτᾶη!
Κοιτάω μὲ χαρὰ ὄλο πιὸ μεγάλη
τὸν καταρράχτη, κάτω πού κυλάει.
Ἀπ' τόνα στ' ἄλλο πήδημα χιμώντας
σὲ μύριους τέλους χεῖμαρρους προβάλλει,
πλημμύρα ἀφροῦς ψηλά παντοῦ σκορ-
[πώντας.

Μὰ τί λαμπρὴ ἀπ' τὴ δίνη τούτη βγαίνει
τῆς ἰριδας πολύχρωμη ἢ καμάρα,
στὴν ἀλλαγὴ βαστώντας, σχεδιασμένη
καθάρια, ἄλλες φορές ξαερωμένη,
ὀλόγυρα σκορπώντας μὲ λαχτάρια
τί ὀλόδροσον ἀχνό, εὐωδιά γεμάτο!
Μᾶς δείχνει τὴν προσπάθεια τῆ δική μας!
Σκέψου το αὐτό, θὰ βρῆς τὸ κάτω-κάτω
στὴν ἐγχρωμὴν ἀνταύγεια τῆ ζωῆ μας. ⁸

6. Δηλ. τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου.

7. Ὅπως τὰ μάτια μας δὲν ἔμπορουν νὰ ἀντικρύ-
σουν τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, ἔτσι κι' οἱ ἀντιληπτικὲς
καὶ συναισθηματικὲς μας δυνάμεις δὲν ἔμπορουν
νὰ ἀντικρύσουν τὴ σωστὴ λύση, πού δίνεται καμιά
φορὰ μόνη τῆς σὲ κάποιο ἀνώτατο πρόβλημα τοῦ
κόσμου καὶ τῆς ζωῆς, πού προσπαθοῦμε νὰ λύσω-
με, γιὰτὶ ἡ λύση αὐτὴ εἶναι πολὺ ἀνώτερη κι' εὐρύ-
τερη ἀπὸ τίς δυνάμεις ἐκεῖνες. Στὴν περίπτωσή αὐ-
τῆ τὰ χάνομε καὶ ξαναγυρίζομε στὸν «παιδιάτικο»
τρόπο τῆς ἀντιλήψεως, τὸν ἀφελῆ κι' ἐξωτερικό,
πού δὲν διεισδύει καὶ δὲν ἐμβαθύνει στὰ πράγματα.

8. Ἡ προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου εἶναι τὸ μόνιμο

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΟ ΠΑΛΑΤΙ

Ἡ αἶθουσα τοῦ θρόνου.

Οἱ Σύμβουλοι τοῦ Κράτους, προσμένον-
τας τὸν Αὐτοκράτορα. Σαλπίσματα. Αὐλι-
κοὶ λογιῆς-λογῆς, ντυμένοι μὲ πολυτέλεια,
μπαίνουν μέσα. Κατόπιν μπαίνει ὁ Αὐτο-
κράτορας κι' ἀνεβαίνει στὸ θρόνο του, ἔ-
χοντας δεξιὰ του τὸν Ἀστρολόγο.

Αὐτοκράτορας

Φίλοι, ποῦ ἔτρέξατε κοντά μου
ἀπὸ παντοῦ, καλῶς ὀρίστε!
Νά, τὸ Σοφὸ θωρῶ σιμά μου.
Ἄμ' ὁ Τρελλός; Ποῦ πάει; Μιλῆστε!

Ἕνας Ἀκόλουθος

Σκυφτὸς ἐγγλίστρα στὴν οὐρά σου,
ξάφνου κυλᾷ φάρδύς στὴ σκάλα,
ψόφιο ἢ πιομένο τὸ βουβαλα,
ἔξω τὸν πέταξαν, μακριά σου!

Δεύτερος Ἀκόλουθος

Στὴ θέση αὐτοῦ μὲ τί γοργάδα
ἄλλος Τρελλὸς ἐμπῆκε ἀράδα!
Τί μπιχλιμπίδια αὐτὸς φορεῖ,
μάχει μιὰ ἀσκήμια τρομερή!
Ἐξω οἱ φρουροὶ μὲ πόση ἀγριάδα
τὸν ἐμποδίζαν νάμπη ἐδῶ!
Μὰ ἐμπῆκε, δές! Μπρὲ τὸν Τρελλό!

Μεφιστοφελῆς

(γονατίζοντας μπροστὰ σιὸ θρόνο).

Ποιὸ θὰ δεχτοῦν, κι' ἄς τὸ ἐξορκίζουν;
Ποιὸ λαχταροῦν, μὰ ὄλο τὸ διώχνουν;
Ποιὸ εἶναι ποῦ πάντα ὑπερασπίζουν;
Ποιὸ μὲ βρισιές σκληρὲς τὸ σπρώχνουν;
Ποιὸ νὰ καλῆς ποτὲ δὲν κάνει;
Ποιοῦ γλυκακοῦνε τὸ ὄνομά του;
Ποιὸ στὰ σκαλιὰ τοῦ θρόνου φτάνει;
Ποιὸ μοναχὸ τραβάει καλιά του;¹

Αὐτοκράτορας

Φύλα τὰ λόγια γιὰ ἄλλην ὥρ,²
Μαντέματα δὲ θέλω τώρα!
Τέτοια μᾶς λέν οἱ Κύριοι ἐδῶ,³
λύστα κι' ἐγὼ θε νὰ χαρῶ.
Θαρρῶ, ὁ Τρελλός μου ἐπέταξε μακριά
μου,⁴
πάρτου τὴ θέση ἐσύ κι' ἔλα κοντά μου!

στὴ διαρκὴ ἀλλαγὴ τῆς ὕλης του, ὅπως στὴ διαρ-
κὴ ἀλλαγὴ τῶν νερῶν τοῦ καταρράχτη τὸ μόνιμο
εἶναι ἡ πολύχρωμη καμάρα τῆς Ἰριδας. Καὶ ὅπως
ἡ καμάρα αὕτη εἶναι ἡ ἐγχρωμὴ ἀνταύγεια τοῦ ἡ-
λίου, ἔτσι κι' ἡ προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ἀλη-
θινό αὐτὸ περιεχόμενο τῆς ζωῆς του, εἶναι ἡ πολύ-
χρωμη ἀνταύγεια τοῦ ἐνιαίου καὶ αἰωνίου ὄντος.

1. Ἡ λύση τοῦ αἰνίγματος αὐτοῦ, ποῦ μὲ τοῦτο
μπαίνει ὁ Μεφιστοφελῆς στὴν Αὐλή, εἶναι: ἡ μα-
γεία, τὰ μάγια, τόσο μὲ τὴν ἔλκυστική των, ὅσο
καὶ τὴν κακὴ των ὄψη.

2. Δηλαδή οἱ Σύμβουλοι τοῦ Κράτους.

3. Στὸν ἄλλο κόσμο.

Μεφιστοφελῆς

(ἀνεβαίνει καὶ στέκεται σ' ἀριστερά).

Μουρμουρητὸ ἀπὸ τὸ πλῆθος

Νέος Τρελλός — Νέο κακό!
Ποῦθε βαστᾷ; — Πῶς μπῆκε ἐδῶ;
Πάει ὁ παλιός — Ἡ σάπια ρίζα.
Βαρέλι ἐκειὸς — Ἐτοῦτος, σκίζα.

Αὐτοκράτορας

Λοιπὸν⁴ καλῶς ὀρίστε πάλι,
φίλοι πιστοί! Σᾶς ἔχει φέρει
εὐνοϊκὸ σιμά μου ἀστέρι.
Στὰ οὐράνια ἐκεῖ χαρὰ μεγάλη
γράφτη γιὰ μᾶς. Γιατί ὅμως θέτε
συμβούλια νὰ μᾶς φαίνουν τώρα,
ποῦ ἐλαχταροῦμε — ποιὸς τὸ ἀρνιέται;
τῆς ἔγνοιας νὰ μᾶς φύγη ἢ ψώρα
κι' ὄλοι ντυμένοι μασκαράδες
νάχουμε γλέντια καὶ γιορτάδες;
Μὰ, ἀφοῦ ὁ καθένας σας τὸ κρίνει,
πῶς δὲν μπορούσε ἀλιῶς νὰ γίνη,
ἔτσι ἔγινε κι' ἔτσι κι' ἄς μείνη!

Καγκελάριος.

Ὁ Ρήγας μπορεῖ μόνο ἐδῶ νὰ ὀρίζη
τὴν ὕψιστη ἀρετὴ, τὴ δικαιοσύνη,
ποῦ σὰν φωτοστεφάνι τοῦ στολίζει
τὴν κεφαλὴ του. Χρέος του, νὰ δίνη
αὐτό, ποῦ ὄλοι ἀγαποῦν, ποθοῦν, ζητοῦνε,
καὶ δύσκολα μπορούν νὰ στερηθοῦνε.
Μὰ τί ὠφελεῖ στὸν ἀνθρωπὸν ἢ σκέψη,
τὸ πρόθυμο τὸ χέρι, ἢ καλοσύνη,
στὴ χώρα ἢ ταραχὴ σὰν θὰ θεριέψη
καὶ τὸ κακὸ ξαπλώση καὶ πληθύνη;
Τὸ Κράτος ἀπὸ ἐδῶθε ὅποιος κοιτάζει,
κακὸ ὄνειρο, θαρρεῖ, μπρὸς του προβάλλει,
ποῦ ἡ μιὰ ἀσκημιά σ' αὐτὸ γεννάει τὴν
κάθε ἀνομιὰ σὰ νόμος⁵ ἐξουσιάζει | ἄλλη,
καὶ πλάνης σύγνεφο ὄλα τὰ σκεπάζει.

Θρεφτάρια αὐτὸς, ἐκειὸς ἀφράτη
γυναίκα ἀρπάζει ἢ τὰ ἅγια γδύνει,
χρόνια τὰ χαίρονται, μὰ κάτι
ποτὲς δὲν ἔπαθαν κι' ἐκεῖνοι.

Νά οἱ μηνυταί! Νά, κορδωμένος
κι' ὁ δικαστὴς τὴν ἔδρα πιάνει,
μὰ βόγγος στάσης ξαγριωμένος
ἀπὸ παντοῦ σ' αὐτιά του φτάνει.
Καμάρι ἔχει γιὰ τὸ ἐγκλημά του,
ὅποιον στηρίζει ἢ συντροφιὰ του,
κι' ἔνοχος βγαίνει, ὅποιος βοηθὸ
τὸ δίκιο του ἔχει μοναχό.

Θὰ τσακιστῆ μιὰ τέτοια χώρα,
θε νὰ χαθῆ, καθὼς τῆς πρέπει,
τί δὲν μπορεῖ σ' αὐτὴν πιά τώρα
νὰ ριζωθῆ καὶ νὰ τὴ σκέπη
τὸ δίκιο. Κι' ὁ καλὸς θὰ κλίνη
στερνὰ στὶς κολακειές, στὰ δώρα,
συνήθεια τοῦτο ἀφοῦ ἔχει γίνει.
Κι' ἂν ὁ κριτὴς νὰ τιμωρήση

4. Ξαναρχίζει πάλι τὸ λόγο του, ποῦ διακόπηκε.

5. Δηλαδή παίρνοντας τὴ μορφή τοῦ νόμου.

δέν ἤμπορῆ, δὲ θεὸς νὰ ἀργήσῃ
 μὲ τὸν κακὸ φίλιὰ νὰ κλείσῃ.
 Μαῦρα ἱστορῶ, θάηθελα ὡστόσο
 πάνω σ' αὐτὰ πέπλο νὰ ἀπλώσω.

(*Παύση.*)

Ρήγα, καιρὸς πιά γι' ἀποφάσεις!
 "Ὅλοι ἂν ἀρποῦν κι' ὄλοι ἂν πεινοῦνε,
 στερνὰ καὶ σὺ πολλὰ θὰ χάσης.

Στρατάρχης

"Αγριοὶ καιροί, μπόρες ξεσποῦνε!
 "Ὅλοι χτυποῦν, στερνὰ χτυπιούνται,
 μὰ προσταγές νὰ ἀκοῦν ἀρνιούνται.
 Οἱ ἄστοι στὰ τείχη τῶν τῶν στέρια
 κι' οἱ ἰππότες στὴ βραχοφωλιά τῶν
 τῆ δύναμῆ τῶν ὄλη ἀκέρια
 κρατοῦν καὶ μόνῃ ἐπιθυμιά τῶν
 εἶναι στὴ θέσῃ μᾶς νὰ μποῦνε,
 μόλις νὰ σβήσουμε μᾶς δοῦνε. —
 Δέν καρτεράει ὁ στρατὸς ὁ ξένος,
 μισθὸ ζητάει, κόσμο χαλαίει
 κι' ἂν ἦταν τῶρα πληρωμένος,
 θάφευγε εὐτύς ποιὸς τὸν κρατάει;
 Σφηγοφωλιά ταράζεις τώρα,
 ἂν ἀρνηθῆς, ὅ,τι γυρέψῃ,
 κι' ἔχει γινῆ πιά ἐρείπιο ἢ χώρα,
 πούπρεπε αὐτὸς νὰ προστατέψῃ.
 Κι' ἐνῶ λυσσάει, τὸ μισὸ ἔχάθη
 τὸ Κράτος πιά. Ρηγάδες τόσοι
 εἶναι κοντά. Μὰ ποιὸς τρελλάθη
 γιὰ μᾶς λεφτὸ τῶρα νὰ δόσῃ;

Θησαυροφύλακας

Ποιοὶ δὰ σὲ σύμμαχους θαρρέψαν!
 Τάξαν κι' ἐμᾶς ὄχι καὶ λίγα,
 μὰ σὰ νερὸ βρύσης στερέψαν.
 Καὶ ποιὸς τὰ ἀπέραντα, λές, Ρήγα,
 ὀρίζει πιά τὰ χτήματά σου;
 Σ' ὄποιο κι' ἂν πᾶς, νέο μπροστά σου
 θάβρης ἀφέντη, πού σκαρώνει
 ὅ,τι τουρβῆ. Μιά ματιὰ σώνει,
 γιὰ νὰ πειστής, τί κατορθώνει!
 Προνόμια τόσα ἔχεις δοσμένα
 πού γιὰ τὰ Σὲ δέν ἔμεινε ἕνα.
 Οὔτε ἤμπορεῖς σ' ὄποιο θεὸς κόμμα
 νὰ ἐμπιστευθῆς. Βρίζουν ἀκόμα
 ἢ κι' ἐπαινοῦν, μὰ τί θὰ εἶποῦνε
 μίσος κι' ἀγάπη, ἀδιαφοροῦνε.
 Οἱ Γιβελλίνοι κι' οἱ Γουέλφοι
 ἔχουν κρυφτῆ, γιὰ νὰ ἀπραχτοῦνε.
 Γείτονα ποιὸς βοηθάει κι' ἀδέλφῃ;
 "Ὅλοι κοιτοῦν τὸν ἑαυτὸ τῶν,
 καλὰ σφαλοῦν τὸ θησαυρὸ τῶν.
 "Ὅλοι ξυοῦν, γδέρνουν καὶ συνάζουν,
 μὰ τὰ ταμεῖα μᾶς ἀδειάζουν.

Αὐλάρχης

Τί συμφορές κι' ἐγὼ τραβάω!
 "Ὅλο μοῦ λέν νὰ οἰκονομάω,
 μὰ ὄλο κι' οἱ ἀνάγκες μᾶς πληθαίνουν
 κι' ὄλο τὰ βάσανά μου αὐξάνουν.

Καλὰ περνοῦν μόνο οἱ μαγέροι,
 ὅ,τι χρειαστοῦν, τόχουν στὸ χέρι.
 Κότες, παπιά, χῆνες, ἐλόφια,
 ἄγρια γουρούνια καὶ ζαρκάδια
 κι' ὄλα τὰ σίγουρα μοιράδια
 στοῦ παλατιοῦ φτάνουν τὰ ράφια.
 Μὰ τὸ κρασί στερνὰ μᾶς λείπει!
 "Ἄν πρὶν κρασιά εἶχαμε βαρέλια,
 ἀπ' τὰ καλύτερα τὰ ἀμπέλια,
 τὸ ἄπαστο αὐτὸ — σὲ πιάνει λύπη! —
 τὸ ἀτέλειωτο τὸ μπεκρολόι,
 πού κάνει ἐδῶ τὸ ἀρχοντολόι,
 καὶ τῆ στερνῆ στράγγιξε στάλα.
 "Ὡς καὶ στοῦ Δήμου τὸ κελλάρι
 μὲ τὰ σταμνιά πᾶνε πηλάλα,
 πέρνουν κρασί, στερνὰ κουβάρια
 βρίσκονται κάτω ἀπ' τὸ τραπέζι.
 Κι' ἐγὼ μετρῶ μιστοὺς στὸ σμάρι,
 μὰ κι' ὁ "Ὀβρηὸς μὲ μὲ δέν παίζει.
 Μὲ ἐκείες τίς προκαταβολές του
 σοδειές χρονῶν κάνει δικές του.
 Χοίρους μὲ λίπος δὲ θωροῦμε,
 ὡς καὶ τὰ κλύφια μᾶς χρωστοῦμε,
 μὲ ἀπλέρωτο ψωμί δειπνοῦμε.

Αὐτοκράτορας

(*ὕστερα ἀπὸ μιὰ σκέψη, στὸ Μεφιστοφελῆ.*)

Δὲ λές κι' ἐσὺ πληγὴ μᾶς ἄλλῃ;

Μεφιστοφελῆς

Καμιά! Μὴ δέν κοιτάζω, τί μεγάλη
 σκορπάτε λάμπη "Εσὺ κι' ὄλοι οἱ δικοί σου!
 Νὰ λείψῃ ἢ πίστῃ ἐκεῖ, πού ἢ θέλησή σου
 ὀρίζει στέρια κι' ἔτοιμο τὸ ἀσκέρι
 τὸν κάθε ἐχτρὸ μακριὰ νὰ διώξῃ ξαίρει
 κι' ὑπάρχει καλὴ θέληση, ἐνωμένη
 μὲ κρίση ὀρθὴ καὶ τόσον ἄξια χέρια;
 Ποιὸς ὕστερα ἀπ' αὐτὰ θὰ περιμένῃ
 σκοτάδι ἐκεῖ, πού λάμπουν τόσα ἀστέρια

Μουρμουρητὸ

Νοιώθει καλὰ — τίς μπερμπαντιές. —
 "Ὅσο χωρεῖ, — κόβει ψευτιές. —
 Πίσω ἀπ' αὐτὰ — κάτι θωρῶ. —
 Τί νάειναι λές; — Σχέδιο κρυφὸ ...

Μεφιστοφελῆς

"Ελλείψεις θεὸς νὰ βρῆς σὲ κάθε βῆμα,
 παντοῦ λείπει καὶ κάτι, ἐδῶ τὸ χρήμα.
 Δὲ βρίσκεται στὸ δρόμο, μὰ κι' ἢ γνώση
 μπορεῖ τὰ πιὸ βαθειὰ νὰ ξετρυπώσῃ.
 Φλέβες βουνῶν, θεμέλια κάστρων, τάφοι
 κομμένο κρύβουν κι' ἄκοπο χρυσάφι.
 Ποιὸς θὰ τὸ βρῆ; "Ὁ Τρελλὸς θεὸς νὰ ἀπαν-
 | τήσῃ:
 "Ὅποιος στὸ πνεῦμα ἐξέχει καὶ στὴ φύση.

Καγκελάριος *

Πνεῦμα καὶ φύση! Δέν τὰ λένε
 αὐτὰ σὲ Χριστιανούς! Γι' αὐτὸ τοὺς καῖνε
 τοὺς ἄθεους. Οἱ τέτοιες λέξεις
 κινδύνους κλειοῦν, ἂν τίς προσέξῃς.

1. Τὸ κάνουν αὐτὸ χωρὶς πραγματικὸ ἐνδιαφέρον.

2. "Ὡς ἔχη ὑπ' ὄψει τοῦ ὁ "Αναγνώστης, πὼς ὁ
 Καγκελάριος εἶναι καὶ "Αρχιεπίσκοπος.

Φύση θά είπη μόνο άμαρτία
καί πνεύμα Διάβολος. Τά δυό τών
γεννοῦνε τήν άμβιβολία,
τό νόθο αὐτό βρωμόπαιδό των.
Ἄπό τίς χώρες σου τίς πρώτες
δυό γένη ώς τώρα έβγήκαν μόνο,
πού σου στηρίζουνε τό θρόνο,
οί κληρικοί, Ρήγα, κι' οί ἱππότες.
Κάθε άντικρύζουν τρικυμία
καί γι' άμοιβή τήν έκκλησία
έπήραν καί τήν πολιτεία.
Τρέλλα πολλούς χυδαία πιάνει
κι' ένάντια μας νά βγοῦν ζητοῦνε,
αίρετικοί καί μάγοι πλάνοι
εἶναι ὅλοι, τό λαό χαλοῦνε!
Αὐτοῦς νά μπάσης θεός μέ άστεία
στήν ύψηλή έδω κοινωνία,
καρδιά πού κλείνουν τιποτένια
κι' έχουν, Τρέλλέ, μέ σέ συγγένεια.

Μεφιστοφελής

Ποιός άπ' αὐτά τό λόγο δέ γνωρίζει!
Στόν Πόλο εἶναι γι' αὐτόν, ὅ,τι δέν γκίζει,
άνύπαρχτο εἶναι εκείό, πού δέν κρατάει,
δέν εἶναι άλήθεια αὐτό, πού δέν μετράει,
δέν έχει βάρος, ὅ,τι δέ ζυγίζει,
καί κάλπικο εἶναι αὐτό, πού δέ σφραγίζει.

Αὐτοκράτορας

Οί έλλείψεις μας δέ σβηοῦνε μέ ὅ,τι φτάση.
Τί χρησιμεύει αὐτό τό κήρυγμά σου;
Τό αἰώνιο «πώς» καί «σάν» τόχω χορτάσει!
Μᾶς λείπει χρήμα! Ἄς τόβρης ή άφεντιά
[σου!

Μεφιστοφελής

Θάβρω καί περισσό καί μέ εύκολία.
Μά τό εύκολο ὅμως έχει δυσκολία.
Χρυσάφι ύπάρχει, ή τέχνη ὄλη μονάχα
εἶναι νά τόβρης. Ποιός τήν έχει τάχα;
Σκεφτήτε δά! Σέ φρίκης άγριες ὤρες,
πού άνθρώπινες πλημμύρες πνίγαν χώρες
καί τόσον κόσμον, ὅλοι, άν κι' άθελά των,
έκρύβανε τά πιό πολύτιμά των.
Στά χρόνια τών Ρωμαίων έτσι έκάνα,
τό ἴδιο καί κατόπιν κι' ὡς τά τώρα.
Στῆς γῆς μέσα τά βάθια ὄλα τά έβάναν.
Μά ή γῆς εἶναι τοῦ Ρήγα γιά τήν ὠρα.

Θησαυροφύλακας

Πολύ σωστά τά λέει γιά έναν Τρελλό.
Στό Ρήγα άνήκει ή γῆς άπό καιρό.¹

Καγκελάριος

Χρυσά τοῦ Σατανά έγώ βρόχια βρίσκω
σ' αὐτά κι' ὄχι σωστό πράγμα καί θρησκο.

Αὐλάρχης

Μέ τέτοια ἄς μᾶς φιλέψη μόνο δῶρα
καί παίρνω λίγο κρίμα γι' έγώ τώρα!

Στρατάρχης

Σοφός τρελλός! Τό χρήσιμο μᾶς τάζει.

1. Σύμφωνα μέ τόν «Σαξωνικό καθρέφτη», 1.35.

Ποῦθε θαρβή ὁ στρατός δέν τό έξετάζει.

Μεφιστοφελής

Μά άν ἴσως, πώς σᾶς γέλασα, φοβήστε,
τόν άστρολόγο τοῦτον δῶ ρωτήστε!
Τοῦς κύκλους καί τοῦς οἴκους καί τήν ὠρα
τά ξαίρει άπ' έξω.¹ Ἐμπρός, λέγε μας τώρα:
τί δείχνουν οί οὐρανοί, γλύκα γιά μπόρα;

Μουρμουρητό

Βρῆκε ὁ Τρελλός — μάγο κολλίγα. —
Δυό πονηροί — δίπλα στό Ρήγα. —
Λόγος παλιός — τό λέει σωστά: —
Τρελλός σοφοῦ — κανοναρχά. —

Ἄστρολόγος

(λέει, ὅσα τοῦ ὑποβάλλει ὁ Μεφιστοφελής).

Χρυσάφι εἶναι καθάριο τοῦ Ἡλίου ή φύση,
μά ὁ Ἐρμῆς τά πόδια σπάει νά τό άπο-
[χτήση.

Νά ή κυρά Ἄφρόδω, πού ὄλους σᾶς μαγεύει,
βράδυ κι' αὐγή² γλυκά σᾶς άγναντεύει.
Ἡ άγνή ή Σελήνη ιδιότροπα φαντάζει³
κι' ὁ Ἄρης μέ φοβέρες μᾶς τρομάζει.⁴
Μά ὁ Ζεὺς έχει τήν πιό ὁμορφη λαμπράδα.⁵
Μέγας ὁ Κρόνος, κι' ὅμως γιά τό μάτι
μικρός, σά μακρυνός. Μές στην άράδα
άν έμψη τών μετάλλων, χάνει κάτι,
τί, άν έχη βάρος, λίγην έχει άξία.⁶
Μά άν ὁ Ἡλιος καί Σελήνη γίνουν ταίρι,
χρυσός μέ άσήμι, τότε τί εύτυχία!
Τό καθετί πιά θάχωμε στό χέρι!
Παλάτια, κήπους, γειά, ὁμορφιά θά δόση
σέ μᾶς ένας σοφός, ὁπούχει γνώση
καί δύναμη, πού άλλου δέ βρίσκεις τόση.⁷

Αὐτοκράτορας

Γροικῶ τά λόγια του διπλά,⁸
μά δέ μέ πείθουν τόσο δά.

Μουρμουρητό

Τί εἶναι ὄλ' αὐτά; — Σκέρτσα σαχλά. —
Ἄλο Ἄλχημεία — κι' Ἄστρονομία. —
Τάειπαν πολλοί — ψευτες τρανοί. —
Θάρβη ὁ σοφός,⁹ — ψεύτης κι' αὐτός! —

Μεφιστοφελής

Στέκουνε γύρω κι' άποροῦνε,
στό θησαυρό μου δυσπιστοῦνε.
Ἄνας θά λήη γιά μαντραγόρα!¹⁰

1. Ἡ οὐράνια σφαίρα έχωριζόταν μέ τοῦς κύκλους
σέ δώδεκα κομμάτια, πού έλέγονταν οἴκοι. Σύμφωνα
νά μέ τή θέση τών άστρων στοῦς οἴκους καί άνα-
μεταξύ των ήταν καί ή ὠρα καλή ή κακή.

2. Σάν άστρο έωθινό καί βραδινό.

3. Ὅπως δείχνουν οί διάφορες φάσεις, πού άλ-
λάζει.

4. Ὁ Ἄρης προμηνοῦσε δυστυχία.

5. Ὁ Ζεὺς προμηνοῦσε εύτυχία.

6. Σύμφωνα μέ τήν άλχημιστική συνήθεια, πού έ-
σχετίζε τά μέταλλα μέ τά άστρα, ὁ Κρόνος έφανε-
ρωνε τό μολύβι.

7. Ἐννοεῖται ὁ Φάουστ, πού θέλει ὁ Μεφιστοφελής
νά τόν μπάση στην αὐλή.

8. Γιατί τά λέει μαζί κι' ὁ Μεφιστοφελής.

9. Πού άνάφερε παραπάνω ὁ Ἄστρολόγος.

10. Τό γνωστό ναρκωτικό φυτό, πού ή ρίζα του καί

κι' ὁ ἄλλος γιὰ μαῦρο σκύλλο τώρα. ¹
 Τί θὰ ὠφελοῦν τὰ κρύα ἀστεία
 κι' οἱ κατηγόριες γιὰ μαγεία,
 ὅταν καὶ σεῖς γαργαλιστῆτε
 στὴ φτέρνα καὶ παραπατῆτε; ²

Νοιώθετε δὴ τὴν κρύφια ἐνέργεια
 τῆς φύσης, ποὺ ὄλα κυβερνάει
 κι' ἀπὸ τὰ βάθη τῆς τὰ στέρια
 ζωῆς ἀχνάρια ξεπετάει. ³
 Φαγούρα ἂν ἔχη τὸ κορμί σας
 κι' ἀνησυχία ἂν κάπου νοιώστε,
 ἐκεῖ στὸ σκάψιμο ριχνόστε,
 νὰ οἱ θησαυροὶ!! θάειναι δικοὶ σας!

Μουρμουρητό

Νοιώθω τὸ πόδι μου μολύβι. —
 Τὸ μπράτo μου σπασμούς σὰ νάχη. —
 Τὸ δάχτυλό μου κάτo κρύβει. —
 Πονᾶω σὲ ὄλη μου τὴ ράχη. —
 Σημάδια, πὼς εἶναι ἐδῶ κάτω
 τὸ μέρος θησαυροῦς γεμάτο.

Αὐτοκράτορας

Ἐμπρός, Τρελλέ, καὶ δὲν τὸ σκάζεις!
 Τίμησε τὰ φουσκολόγιά σου,
 δεῖξε τὰ μέρη, ποὺ μᾶς τάζεις!
 Βάζω τὸ σκῆπτρο μου κοντά σου...
 Μὲ αὐτὰ τὰ χέρια, ἂν λὲς ἀλήθεια,
 θὰ σκάψω. Ἄν εἶπες παραμύθια,
 ἀλοί σου, γιατί εὐτύς σὰ σκύλλο
 στὴν κόλαση θὲ νὰ σὲ στείλω.

Μεφιστοφελῆς

Μόνος αὐτοῦ νὰ πάω μπορῶ.
 Μὰ δὲν μπορῶ κιόλας ναιπῶ,
 ποὺ θάβρης κάθε θησαυρό.
 Ὁ γεωργός, ὅταν ὀργῶνη,
 σταμνὶ ἀπ' τὸ χῶμα ξεσηκώνει,
 γιὰ νίτρο ⁴ στὶς πλευρὲς του ψάχνει
 καὶ χρυσαφιοῦ σβώλους ἀδράχνει
 μὲ τὸ ἄθλιο χέρι του, σκιαγμένος,
 μὰ καὶ χαρὰ πλημμυρισμένος.
 Μὰ ὅποιος γνωρίζει ἀπὸ βρεσίδι,
 τί θόλους πρέπει νὰ γκρεμίση,
 σὲ τί στοῆς πρέπει σὰ φίδι
 καὶ τί διαδρόμους νὰ γλιστρήση!
 Στὸν κάτω κόσμο θὰ ζυγῶση!
 Μέσα σὲ ἀπέραντα κελλάρια
 ἀράδα πῶς θὰ ξετρυπῶση
 πιάτα, πιατέλλες καὶ κουμάρια

γιὰ τὴν ἀντίληψη τῶν ἀρχαίων εἶχε ὁμοιότητα μὲ ἀνθρώπινη μορφή. Τὸν Μεσαίωνα ἐθαρροῦσαν, πὼς ἡ ἀνθρωπόμορφη αὐτὴ ρίζα εἶχε τὴ μαγικὴ δύναμη νὰ φανερώνη θησαυροὺς καὶ νὰ σπᾶνη τίς κλειδαριῆς τῶν θησαυροφυλακίων.

1. Τὸ Μεσαίωνα ἐθαρροῦσαν ἐπίσης, πὼς οἱ θησαυροὶ ἐφυλάγονταν ἀπὸ κακὰ πνεύματα, πούπαιρναν τὴ μορφή μαύρων σκυλλιών.

2. Σημάδια, πὼς θάχετε καὶ σεῖς ἐμπνευσθῆ γιὰ τὴν εὕρεση κάποιου θησαυροῦ.

3. Εἶναι γνωστὴ ἡ ἀντίληψη, πὼς μέταλλα καὶ πηγὲς ἀπὸ τὰ βάθη τῆς γῆς ἀσκοῦν μυστηριώδη ἐπίδραση στὰ νεῦρα εὐερέθιστων προσώπων.

4. Πού σχηματίζεται ἀπὸ τὴ γεωγῆσιμη γῆ καὶ εἶναι χρήσιμο στὸ γεωργό.

ἀπὸ χρυσάφι. Γιὰ νὰ πίνη,
 νὰ καὶ ποτήρια ἀπὸ ρουμπίνι!
 Θέλει στὴ χρῆση νὰ τὰ ἴδῃ;
 Νὰ πλάϊ παμπάλαιο κρασί!
 Κι' ὅμως — πιστέψτε, ὅ,τι θὰ εἰπῶ —
 οἱ δοῦγες πιά ἔχουνε σαπῆ
 τῶν βαρελιῶν ἀπὸ καιρὸ
 κι' ἀπὸ τὴ μούργα τὴ σκληρῆ
 νέο βαρέλι στερεὸ
 ἔχει φτιαστῆ μὲς στὸ κρασί.
 Χρυσάφι μόνo δὲ σκεπάζει
 μὰ κι' ἐκλεχτὸ κι' ἄνθος κρασάκι
 ἢ νύχτα καὶ τὸ σκοταδάκι.
 Σ' αὐτὰ ὁ σοφὸς πάντα ἐξετάζει.
 Ζητᾶς στὸ φῶς; Ἐ, καλὸ βράδυ!
 Μυστήρια θέλουνε σκοτάδι.

Αὐτοκράτορας

Σοῦ τὰ χαρίζω! Ὁφέλεια δὲν προσμένω
 ἀπ' τὸ σκοτάδι. Ὅ,τι εἶναι τιμημένο,
 πρέπει νὰ βγῆ στὸ φῶς. Τὸν κατεργάρη
 ποιὸς στὴ νυχτιά γιὰ τέτοιο θὰ τὸν πάρη;
 Ὅλες τὴ νύχτα φαίνονται οἱ γελάδες
 μαῦρες. Ἄλλους δὲ θέλω χωρατάδες.
 Σταμνιά χρυσάφι ἢ γῆ σκεπάζει. Ἐμπρός,
 νὰ τὴν ὀργῶσης, νάβγουνε στὸ φῶς!

Μεφιστοφελῆς

Πάρε τσαπί, σκάψε, ἡ δουλειὰ
 τοῦ ξώμαχου μέγα σὲ κάνει,
 μοσκάρια ἀπὸ τὴ γῆ χρυσά
 θὰ βγοῦν κοπάδια. ⁵ Αὐτὸ σὲ φτάνει!
 Θὰ βάλτε πρόσχαροι χρυσά
 στολίδια μὲ τὴ λατρεμένη,
 ἢ μεγαλειότη κι' ἢ ὁμορφιά
 μὲ τὰ στολίδια πὼς αὐξάνει!

Αὐτοκράτορας

Ἐμπρός, δὲν περιμένω πιά!

Ἀστρολόγος

(ποὺ τοῦ ὑποβάλλει πάλι ὁ Μεφιστοφελῆς).

Συγκράτησε τὸν πόθο αὐτόν, Ἀφέντη!
 Ἄς γίνῃ τὸ τρελλό μας πρῶτα γλέντι!
 Τὸ σάστισμα δὲ φέρνει τὸ σκοπὸ σου.
 Μονάχα ἂν συγκεντρώσης τὸ μυαλό σου,
 τὰ κάτω ⁶ μὲ τὸ ἀπάνω θὰ κερδίσης.
 Νάεισαι καλός, καλὸ γιὰ νὰ ζητήσης.
 Μὴν εἶσαι ἀψύς, ἂν θὲς χαρὰ νὰ νοιώσης.
 Ὄρμα σταφύλια, ἂν θὲς κρασί, θὰ δόσης
 νὰ πατηθοῦν. Στὸ θαύμα σὰν ἐλπίσης,
 τὴν πίστη σου καλὰ νὰ τὴ στεριώσης.

Αὐτοκράτορας

Τότε εὐθυμα ὁ καιρὸς μας ἄς διαβῆ!
 Μὲ τὸ καλὸ θὰ ἐρθῆ ἡ Σαρακοστή. ⁷

5. Ὁ γνωστὸς ἀπὸ τὴν Ἁγία Γραφή χρυσοῦς μόσχος φανερῶνει εἰκονικὰ μεγάλο θησαυρό.

6. Ὅσα βρίσκονται κάτω ἀπ' τὴ γῆ.

7. Ἡ ἄλλοτε ἀνεπιθύμητη Σαρακοστή τώρα θάειναι ἐπιθυμητή, γιατί ἡ ἐσωτερικὴ περισυλλογή, ποὺ θὰ ἐπιβάλλη, θὰ ὑποβοηθήσῃ τὴν εὕρεση τῶν θησαυρῶν.

Μά ὥσπου ναρθῆ, ἄς γλεντήσωμε γερά
τὸ Καρναβάλι τὸ ἄγριο μιά φορά !

(Σαλπίσματα. Φεύγουν ὄλοι ἐκτὸς ἀπὸ τὸν
Μεφιστοφελῆ.)

Μεφιστοφελῆς

Τύχη κι' ἀξιότη ἀντάμα ζοῦνε,
μὰ δέν τὸ νοιώθουν οἱ τρελλοί.
Τὴν πέτρα τῶν σοφῶν κι' ἂν βροῦνε,
λείπουν γιὰ δαύτην οἱ σοφοί !

(Ἀκολουθεῖ)

PAUL VALÉRY

ΜΙΚΡΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

(ΣΧΟΛΙΑ ΣΕ GRAVURES)

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΟΥ ΠΕΤΑΕΙ

"Ο,τι τοῦ εἶν' ἀδύνατο· ὅ,τι ἡ ἴδια ἡ φύση του τοῦ ἀπαγορεύει, αὐτὸ εἶν' ἕνας παντοτινὸς πειρασμὸς γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Δὲ μπορεῖ νὰ φανταστεῖ τίποτε χειρότερο ἀπὸ τὸ νὰ ζεῖ σὰν ἄνθρωπος. Γι' αὐτὸ ζηλεύει τὰ ψάρια πού εἶναι τόσο ἐλεύθερα στὰ παιγνίδια τους μετ' ἡ θάλασσα· καὶ πού διασκεδάζουν στὰ βάθη της μετ' ἡ ἴδια ἀνεση πού ἐξοντώνονται στὴν ἐπιφάνεια.

Ζηλεύουμε ἀκόμα πιὸ πολὺ τὰ πλάσματα πού κινουῦνται μέσα στοὺς αἰθέρες, ὅπου μᾶς φαίνονται τόσο εὐτυχισμένα. Ἡ ἀνάγκη τους εἶναι τὸ καπρίτσιο μας. Ὁ ὑποχρεωτικὸς τρόπος τῆς ζωῆς τους εἶναι τὸ πανομοιότυπο τῶν ὀνείρων μας.

Καταφέραμε λοιπὸν νὰ κάνουμε ὅ,τι χρειαζόταν γιὰ νὰ γίνουμε ὅμοιοι μ' αὐτὰ τὰ ζῶα πού πετοῦν. Φτιάξαμε μηχανές μετ' ἔξυλο καὶ πανί· τοὺς δένουμε ἕναν ἔλικα πού τὶς σπρώχνει πρὸς τὰ οὐράνια ὕψη, κι ὀρμάμε ὡς τὴν ἀτμόσφαιρα τὴν πιὸ ἀραιή, πάνω ἀπ' ὅλα τὰ σύννεφα. Ὁ θάνατος πετάει μαζί μας. Μᾶς ἀκολουθάει στὸν ἥλιο, περνάει τοὺς πορθμούς, καὶ διασχίζει τὸ χάρτη. Κοιτάει τὸ Παρίσι σὰ φτύμα. Μὰ ὅσο κι ἂν εἶναι ἀλαζόνας, καὶ μεθυσμένος ἀπὸ τὰ μεγάλα τυχερά του, εἶναι πολὺ ἀσήμαντος μπροστὰ σ' αὐτὸ τὸν ἄνθρωπο πού πετάει, καὶ πού τὸν ἀτενίζει σὰν ἕνα τίποτε.

Ἡ περιφρόνηση αὐτὴ εἶναι τὸ ἀληθινὸ μυστικὸ τῆς κίνησής του.

Η ΚΥΝΗΓΗΤΡΑ

Ἡ κυνηγήτρα κουράστηκε.

"Ἐξαφνα, πρέπει ν' ἀκουμπήσει σ' ἕνα κορμὸ δέντρου· πρέπει νὰ σκεφτεῖ. Ἡ κούραση σκοτίζει καὶ σπάζει τὸ τρέξιμο. Τὸ κορμὶ προστάζει, κι' ὁ σκοπὸς χάνεται. Ἡ νέα γυναίκα, κόκκινη καὶ κομμένη, τὴ λεία ἀρνιέται πιά νὰ κυνηγήσει· ὅλ' ἡ κίνηση πού εἶχε δώσει στὸν ἑαυτὸ της, νὰ πού μεταμορφώνεται σὲ πράγματα περασμένα, σὲ πράγματα μελλοντικά. Τὸ ἔλσφι πάει καὶ τὴν κοιτάει καὶ τὴν οἰχτεῖρει, ἀδύναμη ὅπως εἶναι τώρα. Τεντώνει τὸ ὑγρὸ μουσοῦδι του πρὸς τὸν κόρφο πού ἡ ψυχὴ τὸν ἀνασηκώνει.

"Ὀλος ὁ μύθος σιγά - σιγά ζυγώνει μετ' ἐπιέργεια τὴν ἀποκαμωμένη κυνηγήτρα, κατεβαίνει ἀπ' τὰ κλαδιά, ἀποτολμάει ἀγάγια ἔξω ἀπὸ τὶς τρύπες. Τὸ ἕνα μυρίζει τὶς ψηλές της μπότες, τὸ ἄλλο γλείφει τὰ χέρια τῆς θνητῆς αὐτῆς τῆς τόσο κουρασμένης πού ὑπόκυψε στὴν ἀπεραντοσύνη τοῦ δρυμοῦ. Θὰ μπόραγαν ἀκόμα καὶ τ' αὐτιά νὰ τῆς ραμφίσουν.

"Ὀλος ὁ μύθος κι' ὅλ' ἡ παιδικὴ ἡλικία ζυγώνουνε μετ' σιγουράδα κι ἀνακατεύονται εὐνοημένα ἀπὸ τοὺς ἴσκιους καὶ τὰ σταυροδρόμια τῆς μυστηριακῆς αὐτῆς ἀνάπαψης, ὅπου μπερδεύονται ἡ κούραση, οἱ θύμητες, καὶ ἡ βαθεῖα κι ἀόριστη βουὴ τῆς ζωῆς ἡ τοῦ δάσους.

Μεταφρ. ΜΗΤΣΟΣ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ